

OPATRZYCIEL (19) *sb m*

o *prawdopodobnie jasne* (tak w *opatrz-*); a *jasne*; e w *N sg prawdopodobnie pochylone*, w *pozostałych przypadkach jasne* (tak w *-ciel*, *-ciel-*).

sg N opatrzyiciel (10). ◊ *I opatrzyiciel(e)m* (5). ◊ *pl N opatrzyicielowie* (1). ◊ *D opatrzyiciel(o)m* (1). ◊ *A opatrzyiciel(e)* (1). ◊ *I opatrzyicielmi* (1).

Sł stp, Cn s.v. opatrzny, Linde XVI – XVII w.

*Opiekun, dozorujący; nadzorca; provisor Mymer*¹, *Cn; cautor, curator, episcopus, inspector, superintendens Mącz* (19) : *Mymer*¹ 11v; *Episcopus. Latine, Inspector, Superintendens, Opiekun/ Opátrziciel/ ten który czego dogląda áby było dobrze á rządnie íprawowano/ quod est officium Episcoporum. Mącz* 106d, 42a, 73b; [Opatrzciziele albo Probošczouie ktorzy by dobr albo dlugow klaŧtornich taŧyli vyadomie albo ze zloŧci. [...] thedy maia bicz od wlaŧŧnich konuenthow odeflane do klaŧtorow infzich daliekich. *StatNorb* 276].

opatrzyiciel kogo, czego (8): *SOcrates [...] pirwŧzi opatrzyiciel dobrich obyczaiow BielŹyw* 44; *Dijakonowie ía íeŧtze/ íludzy Koŧcioła Boŧego álbo opátrzyicielowie vbogich ludzi w koŧciele Boŧym/ íirot y wdow. KrowObr* 4v; *RejAp* 100v; *RejPos* 68, 163, Ooo3; *BiałKaz* H2v.

opatrzyiciel komu (3): *KrowObr* 216; *Aczŧkolwiek był wŧzem dobrym opátrzyicielem/ á wŧdy nie mogł być ná íwym ítolcu ípokoiem BielKron* 181; *RejPos* 211. *Cf* »obrońca i opatrzyiciel«.

W połączeniach szeregowych (2): *gdyŧ on [Pan] íeŧt obrońcą íprawiedliwych/ á opátrzyicielem nędznych á vpádłych/ opiekálnikiem íirotek/ wŧpomozycielem wŧzythkich wćifnionych od nędznego íwiatá te*⁸⁰. *RejPos* 163, Ooo3.

Szeregi: »gospodarz a opatrzyiciel« (1): *á vczyń mu íie goŧpodarzem á opátrzyicielem kędy moŧeŧz/ ták ná duŧzy íáko y ná ciele íego. RejPos* 211.

»obrońca i opatrzyiciel« (1): *íz [Bóg] miał być ludowi Izráhelfkiemu [...] obrońcą/ y opátrzyicielem íáŧkávym KrowObr* 216. [Ponadto w *połączeniach szeregowych* 2 r.]

»ochmistrz a opatrzyiciel« (1): *íz Pan záwŧdy chowa wŧtawicŧnie ochmíŧtrze á opátrzyiciele íey [niewiasty] RejAp* 100v.

»rządziel i opatrzyiciel« (1): *Krol wáŧz / rządźiciel/y opátrzyiciel was BiałKaz* H2v.

»stroŧ albo opatrzyiciel« (1): *czáfem epíŧcopos/ to yeŧt bíkupy/ yákoby ítroŧmi álbo opátrzyicyelmi/ od przełoŧeńŧtwá zowye KromRozm* III 12.

a. *Zajmujący się leczeniem, uzdrawianiem [kogo]* (1) :

W przen (1) :

W połączeniu szeregowym (1): *by był tu nie [...] przyŧzedł [...] ten lekarz íwięty [...] á naprawcá y opátrzyiciel tego mizerneho vpadku náŧzego. RejPos* 326v.

b. *Zastępcza w sprawach urzędowych; prokurator; procurator Mącz, Calep* (3) : *Et ille quem vulgus vocat procuratorem, Opátrziciel. Mącz* 73b, 73c; *Procurator Qui absentis negotia gerit. – Opatrzcizie* [!], *íprawcza. Calep* 852b.

Synonimy: *dozorca, obrońca, opiekálnik, opiekun, sprawca, stroŧ, wŧpomozyciel.*

Cf **OPATRZCA, OPATRZNIK, OPATRZOWNIK**